

Lokal UdviklingsPlan 2019

Hashøj Sydøst

Udarbejdet af lokalrådene i Dalmose, Flakkebjerg, Fårdrup, Gimlinge, Hyllested og Skørpinge i samarbejde med Slagelse Kommune, 2019

Forord

Vi synes, Hashøj Sydøst er et godt sted at bo og arbejde. Det vil vi gerne bygge videre på, så det kan blive endnu bedre. Det skal være åbenlyst for folk ude fra, hvorfor det er godt at bosætte sig i området, så området kan tiltrække nye ressourcestærke borgere.

Herudover skal det være entydigt for politikerne, hvilke planer vi lokalt har for vores lokalområder. Vi skal sammen skabe et bæredygtigt og velfungerende landdistrikt i Slagelse Kommune.

I det område vi dækker, er der 2 kommunale skoler, 2 kommunale daginstitutioner, 4 kirker med 2 menighedsråd, 2 brugser, 6 vandværker, mange foreninger, flere forsamlingshuse, sportshal, idrætsanlæg, efterskole, aktivitetscenter, mange forskellige virksomheder og en hel masse engagerede mennesker!

6 lokalråd ønsker, at have en fælles udvikling i Hashøj Sydøst, og kommunen støtter op om denne udvikling. De 6 lokalråd i området dækker Gimlinge, Dalmose, Hyllested, Flakkebjerg, Fårdrup og Skørpinge, der - sammen med områderne ind imellem, som ikke har et lokalråd/landsbyråd - danner en naturlig geografisk enhed.

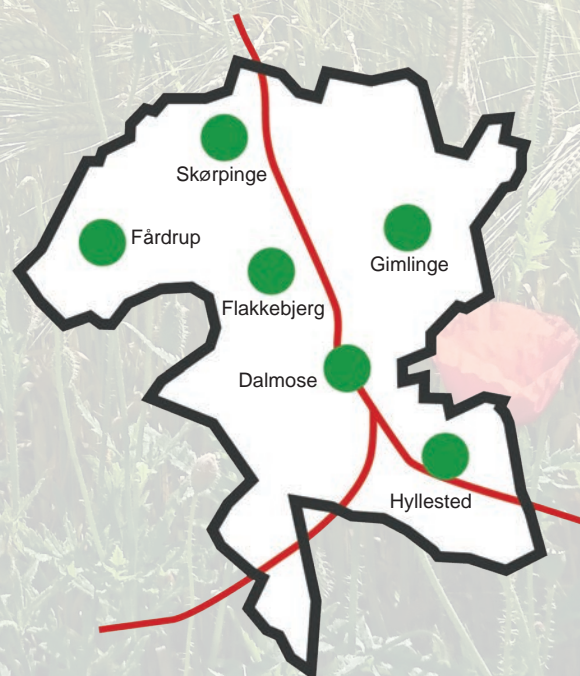
I december 2015 blev der nedsat en arbejdsgruppe med 2 repræsentanter fra hvert lokalråds område. Det har været vigtigt for arbejdsgruppen at få flest mulige med til den fælles udvikling, og derfor har vi inviteret både lokale foreninger, virksomheder, institutioner, forretninger, menighedsråd og mange andre med i processen. Vi vil have en fælles udvikling af området, og har brug for alle gode idéer og forslag fra alle i hele området.

Vi vil gerne takke for de mange gode input og glæder os til - sammen med alle gode kræfter i området - at realisere nogle af de tanker og ideer som er beskrevet i denne Lokale Udviklings Plan (LUP). I det første afsnit fortæller vi om processen forud og fremadrettet - og så kan man læse den korte version af LUP'en i afsnittene Visioner og Handleplan. I de efterfølgende afsnit uddyber vi nærmere på baggrund af fakta og forslag fra processen.

Arbejdsgruppen for Hashøj Sydøst;

Poul Bek Petersen, Hyllested
 Jan Coermann, Skørpinge/Flakkebjerg
 Karl Christian Kjær, Flakkebjerg
 Johnny Berg Rasmussen, Fårdrup
 Anna Fjordside, Skørpinge
 Jørgen Damgaard, Gimlinge
 Jens Brandbyge Jørgensen, Dalmose

[facebook.com/Lysoverland](https://www.facebook.com/Lysoverland)

Indholdsfortegnelse	2
1. Proces, Visioner og Handleplan for Hashøj Sydøst	3
1.1. Processen	3
1.2. Visionen er	4
1.3. Oversigt: Handleplan - Vejen til udvikling i Hashøj Sydøst	5
Temaer for udvikling	
2. Kommunikation	6
2.1. Hvad er det vi har?	6
2.2. Projekter og handleplan	6
3. Bosætning	8
3.1. Hvad er det vi har?	8
3.2. Projekter og handleplan	13
4. Børn og unge	14
4.1. Hvad er det vi har?	14
4.2. Projekter og handlingsplan	15
5. Natur og turisme	16
5.1. Hvad er det vi har?	16
5.2. Projekter og handlingsplan	16
6. Erhverv	19
5.1. Hvad er det vi har?	19
6.1. Projekter og handlingsplan	19
7. Infrastruktur	20
5.1. Hvad er det vi har?	20
7.1. Projekter og handlingsplan	21
EFTERSKRIFT - Borgernes visioner er udgangspunktet	22

1. Proces, visioner og handleplan for Hashøj Sydøst

1.1. Processen:

Nu tager vi fat på at udvikle HELE vores område – og vi gør det ved at sætte vores samlede ressourcer ind på den samme kurs! Vi håber på, at alt det, vi ikke kan løfte hver for sig, kan vi løfte i fællesskab! Derfor har vi sat os sammen – også med Slagelse Kommune – for at sætte fokus på udviklingen af hele det samlede område. Kommunen leverer tid og viden fra fagfolk og konsulenter, og vi leverer vores tid – og gode idéer! Nogle af dem kan løses på kort sigt – men andre skal der arbejdes mere langsigtet med. Det gælder også for økonomien til idéerne. Nogle penge kan vi søge i kommunens puljer eller gennem budgetforhandlinger – og andre skal vi søge udefra.

Vi har i projektgruppen fokuseret på 6 strategiske indsatsområder: "Kommunikation", "Bosætning", "Børn og unge", "Natur og Turisme", "Erhverv" og "Infrastruktur".

Formålet er at sætte fokus på de områder, der har vital betydning for sammenhængen i området. Arbejdet er foregået i mindre arbejdsgrupper inden for de enkelte områder. De enkelte arbejdsgruppers undersøgelser, vurderinger og drøftelser har været udgangspunkt for et borgermøde, hvor resultatet af overvejelserne i hver enkelt gruppe blev præsenteret og drøftet. Resultatet af de indledende undersøgelser og overvejelser, kommentarer og konklusioner fra borgermøderne er beskrevet i de næste afsnit med projekter og handleplaner.

Lokalrådene "har teten" på fortsat at holde gang i processen og i bestræbelserne på at nå så bredt ud som muligt. Lokalrådene vil derfor invitere alle til fortsat at deltage i udviklingen af vores fælles område. Vi håber derfor, at alle vil holde øje med invitationer og aktiviteter gennem den kommunikation der løbende udsendes på opslag rundt omkring i området, på Facebook og hjemmesider - og at det selvfølgelig medfører, at flest mulige deltager.

Vi har brug for hinanden, hvis området fortsat skal være et godt sted at bo – så velkommen til en ny fælles udvikling.

Vi går sammen om arrangementer. Hylleåsen, Flakkebjerg.

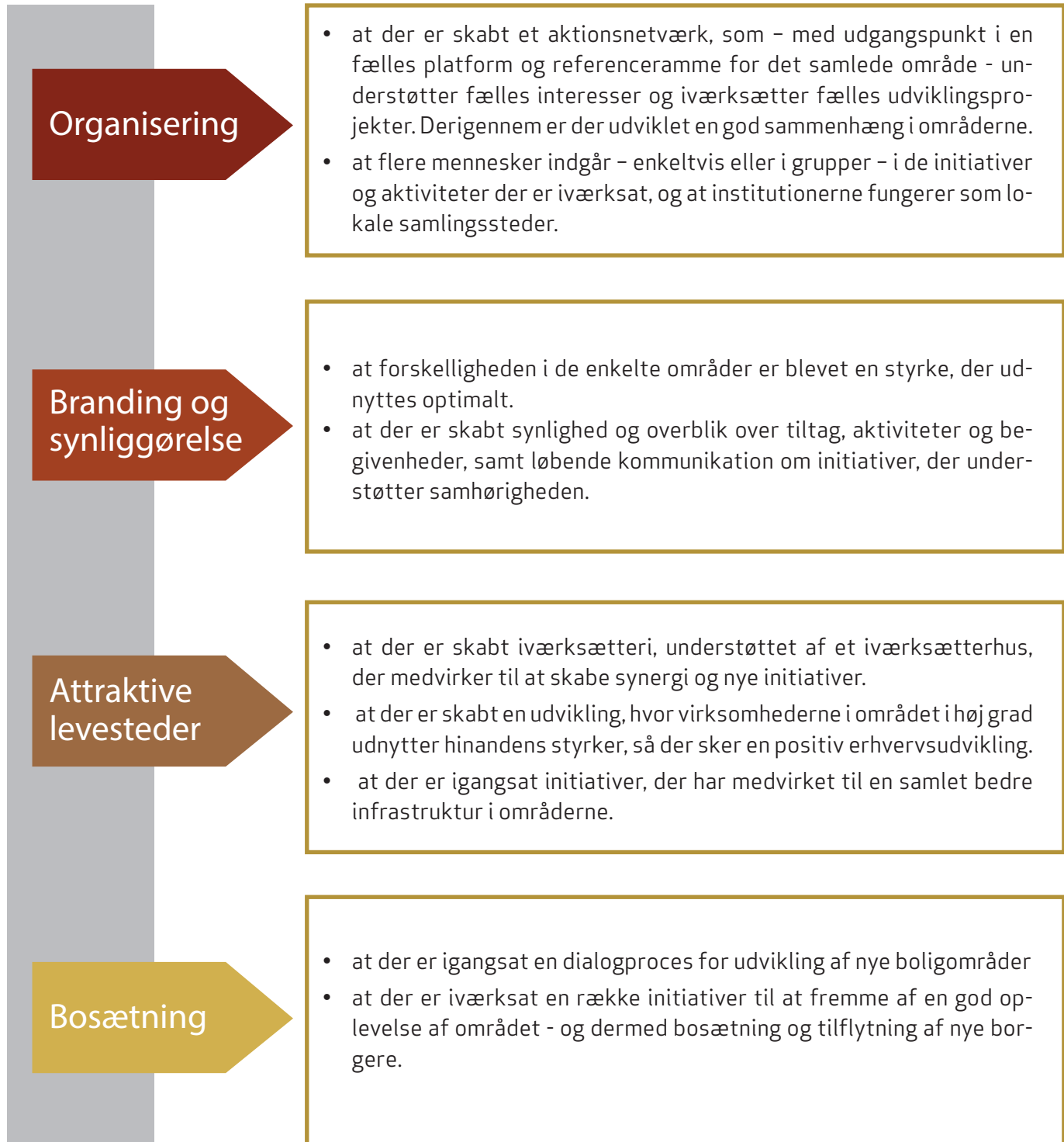

Hver sæson byder på traditioner og samvær med naboerne. Æblemost arrangement med Skørpinge Landsbylaug.

1.2. Visionen:

Visionen er den virkelighed, vi ser for os om 6-8 år.

1.3. Oversigt: Handleplan - Vejen til udvikling i Hashøj Sydøst

Kommunikation

- Samle styrken i forskelligheden
- Informationsfolder
- Et kommunikationsled
- Hjælpe hinanden ved at dele viden og gode historier

Bosætning

- Markedsføring og understøttende handlinger
- Samarbejdende institutioner
- Styrke og udbygge fællesskaberne
- Charme, åbenhed og tryghed
- Gode boliger og faciliteter
- Gode transportmuligheder

Børn og unge

- Sammenhængende ungetilbud til hele områdets unge
- Overblik gennem app
- Multihal, "Ungeren"
- Naturlegeplads og lejrskoletilbud
- Events

Natur og turisme

- Vejvisning til gårdbutikker, attraktioner og naturoplevelser
- Udvikle områderne omkring Fodsporet
- Cykeludlejning
- Vandrerhjem i Atkærcentret

Erhverv

- Opsøge og opbygge netværk
- Udvikling og fælles projekter
- Fællesskab om udbud

Infrastruktur

- Sikker transport
- God dækning på mobil og bredbånd
- Forbindelse på tværs af kommunegrænsen
- Cyklen med på bussen
- Deletransport

2. Kommunikation

Vi vil gerne profilere alle lokalområderne i Hashøj Sydøst udadtil, og vi vil gerne være gode til at hjælpe hinanden på tværs af de 6 forskellige store og små landsbyer!

En kommunikationsstrategi er en vigtig forudsætning for, at området kan fungere som en samlet enhed. Derfor vil vi arbejde for, at det samlede område formidler styrkerne i fællesskabet samt arbejde for en plan for den interne og eksterne kommunikationsstrategi.

2.1. Hvad er det vi har?

Vi har 6 forskellige – store og små – landsbyer, hver med sit særpræg, sin profil og liv. Disse landsbyer er ret lukkede om sig selv. Hovedparten af beboerne i de enkelte landsbyer har ikke forholdt sig til tanker om, at der kan ligge udvikling, synergi og større muskelkraft, når man er sammen i en større fælles enhed. Også uden at sætte det nære over styr.

Der er hjemmesider og Facebook-grupper i forskellig udstrækning i de enkelte landsbyer. Aktiviteten på de enkelte sider og grupper er meget varierende, og det er meget forskelligt hvor mange der følger siderne. Fysiske opslag om aktiviteter slås typisk op i Brugsen i Flakkebjerg og i Dalmose samt i mindre butikker, på skolerne og i institutionerne.

De enkelte lokalråd er "talerør" overfor offentlige instanser, og det har ikke været kutyme at flere lokalråd slår sig sammen i forhold til fælles indsatser og fælles kommunikation.

2.2. Projekter og handlingsplan

Samle styrken i forskelligheden

Vi vil arbejde på at få skabt et fælles billede på et klyngesamarbejde mellem de 6 landsbyer, som en fordel og styrkelse af hele området. Forskellighederne i de 6 lokalområder er en styrke for det samlede område, og det vel at mærke uden at miste det nære og lokale i egen landsby.

Informationsfolder

Udarbejde en folder, der beskriver områderne og forklarer synergien i samspillet ud fra den tanke, at et udviklingstiltag i én landsby vil være til gavn for helheden. På samme måde vil et initiativ i det fælles klyngesamarbejde medvirke til at styrke den enkelte landsby.

Et kommunikationsled

De 6 landsbyers fælles klynge vil være et naturligt kommunikationsled i forhold til kommune og andre offentlige instanser, når det gælder forhold som berører hele klyngen. Klyngen skal ikke være erstatning for lokalrådene, men et supplement der, hvor det netop giver mening af løfte i flok.

Hjælpe hinanden ved at dele viden og gode historier

Vi skal hjælpe hinanden med at reklamere for aktiviteter og synliggøre de aktiver, vi har i hvert af de 6 lokalsamfund. Og ikke mindst skal vi hjælpe hinanden med at formidle de mange positive historier fra hverdagen, som netop gør det unikt at bosætte sig i området.

De eksisterende hjemmesider og Facebookgrupper er gode platforme til at videreformidle alt dette. Vi skal udnytte de mange muligheder, der er inden for sociale medier, som gør os i stand til at videreformidle budskaber langt mere effektivt end førhen.

Symfoni-orkestret er en ganske særlig del af undervisningen på Flakkebjerg skole

Vi har plads til forskellige interesser

Et aktivt fritidsliv i en af de lokale idrætsforeninger

3. Bosætning

Vi ønsker at kunne tiltrække engagerede tilflyttere, som gerne vil være end del af et fællesskab – unge som ældre. Særligt børnefamilier er i fokus.

Vi vil skabe en positiv udviklingsspiral for befolkningsudviklingen for området ved at tydeliggøre og markedsføre netop vores områders attraktive sider og potentialer, især for børnefamilier. Og så vil vi arbejde med de forhold, hvor der er forbedringspotentialer.

3.1. Hvad er det vi har?

Vi har god plads, en rig og varieret natur, et godt foreningsliv og en række gode institutioner, skoler og indkøbsmuligheder. Vi er samlet set ca. 3320 indbyggere i området, så der er også mange boliger.

I Slagelses Kommuneplan 2017 er det beskrevet, at landsbyerne i området har op til 450 indbyggere. En stor del af bygningsmassen er oprindelig, og landsbyerne har generelt et stærkt udtryk og en klar identitet. Mange landsbyer har bevaringsværdige sammenhænge og strukturer.

Landsbyerne består af "blandede boligområder", og de rummer i mange tilfælde også ældre bebyggelse. De er oprindeligt opført til jordbrugsformål, men i dag anvendes de ikke som sådan. Inden for landsbyerne må boligerne kun benyttes til helårsbeboelse. Der kan, efter en nærmere vurdering, indpasses institutioner, mindre butikker til lokalområdets daglige forsyning, service og ikke miljøbelastende erhverv. Der vil også kunne indrettes boliger i alle overflødiggjorte ejendomme i landzone efter nye regler i planloven. Udformning og placering af nye bygninger skal dog bidrage til at opretholde og videreføre karakteren af landsbymiljøet og byggetraditionen.

Der er stadig en smule erhverv tilbage i nogle af landsbyerne, men langt de fleste fungerer som bosætningsbyer for pendlere til de større byer. Der planlægges med at der fortsat sker en udvikling i kommunens landsbyer. I planperioden undersøges landsbyernes rummelighed, så det sikres, at der også i landsbyerne skabes mulighed for udvikling. Det tilstræbes, at udviklingen sker på eksisterende arealer med en klar afgrænsning mod det åbne land. Det er desuden vigtigt, at kulturarven i landsbyerne bevares, og at udvikling sker i respekt for landsbyernes oprindelige udtryk og kulturmiljøværdier.

Skolerne er en aktiv legekammerat for hele nabolaget

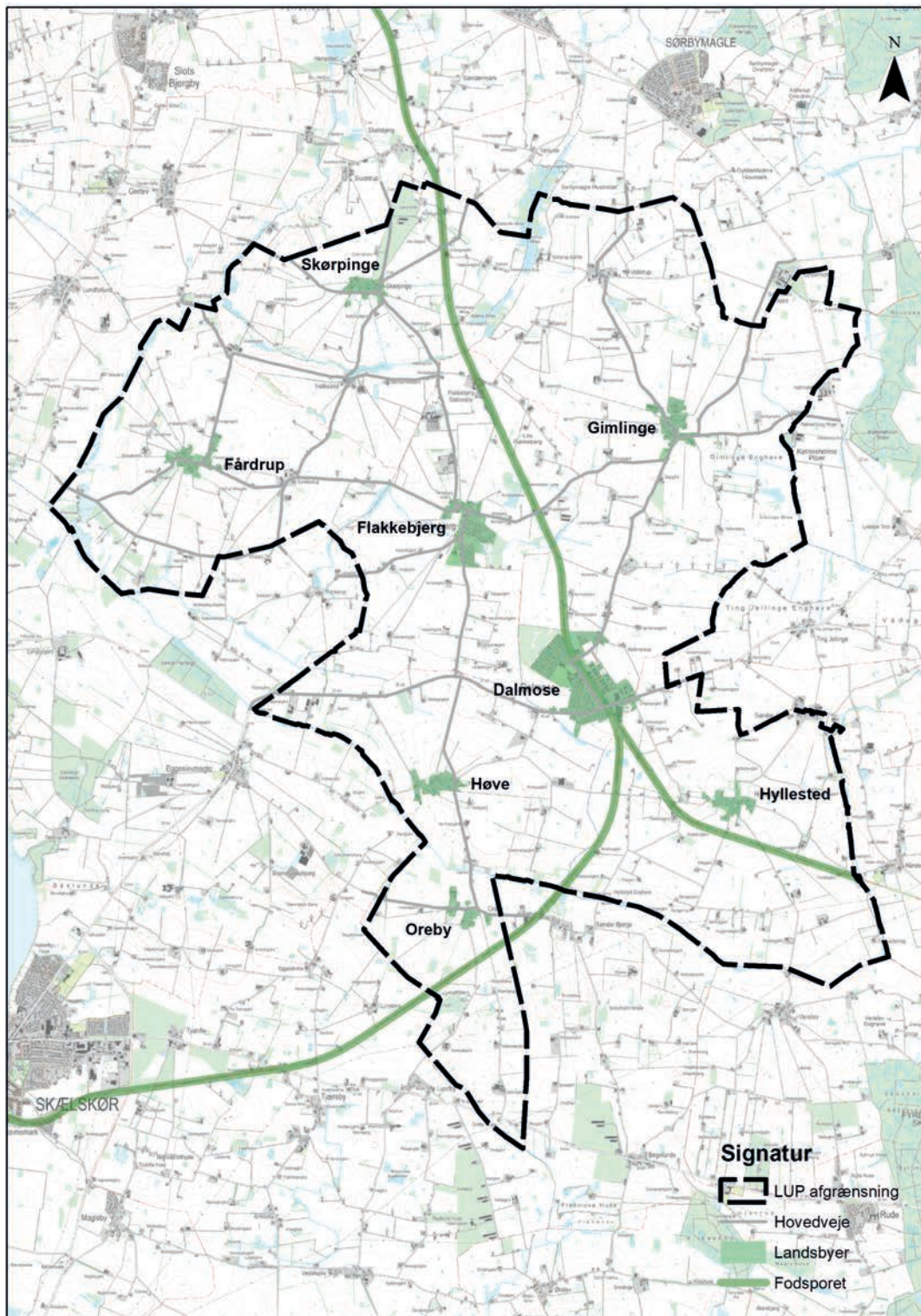

De lokale FDF'ere byder dig ind til et sjovt og aktivt fritidsliv

Det er vigtigt, at der er plads til nye tanker for landsbyernes udvikling med eksempelvis nye boformer og erhvervsmuligheder.

Der kan, med eksisterende lovgivning som udgangspunkt, ikke opføres ny bebyggelse i landzone uden for landsbyernes afgrænsning. Ny bebyggelse skal derfor opføres inden for landsbyernes afgrænsning og overholde gældende lokalplaner eller rammebestemmelser i kommuneplanen.

Inden for den gældende kommuneplan er der udpeget større områder bl.a. i Flakkebjerg og i Dalmose til boligområder, hvor der endnu ikke er opført huse. Det gælder f.eks. boligområde ved Frankerupvej i Flakkebjerg, hvor der også er vedtaget en lokalplan, samt området vest for Blomstervænget i Dalmose, hvor der lige nu kun gælder en kommuneplan. Begge steder er nogle områder, der ligger i naturlig forlængelse/udvidelse af eksisterende boligområder.

I de andre landsbyer er der også i kommuneplanen udpeget mindre ubebyggede områder til boligområder.

Kommuneplanen revideres hvert 5. år, og lokalrådene kan løbende være med til at påvirke udviklingen eller fastholdelsen af det, som den eksisterende kommuneplan peger på. Lokalråd, investorer og lodsejere kan være med til at skabe en udvikling inden for eksisterende rammer. Inden en eventuel lokalplan kan vedtages politisk, kræver det først og fremmest, at lodsejere og eventuelle investorer er motiverede. Slagelse Kommune kan her også være en medspiller, f.eks. i Dalmose, hvor kommunen ejer en del af det ubebyggede areal ved Blomstervænget og en gammel institution midt i boligkvarter - også på Blomstervænget.

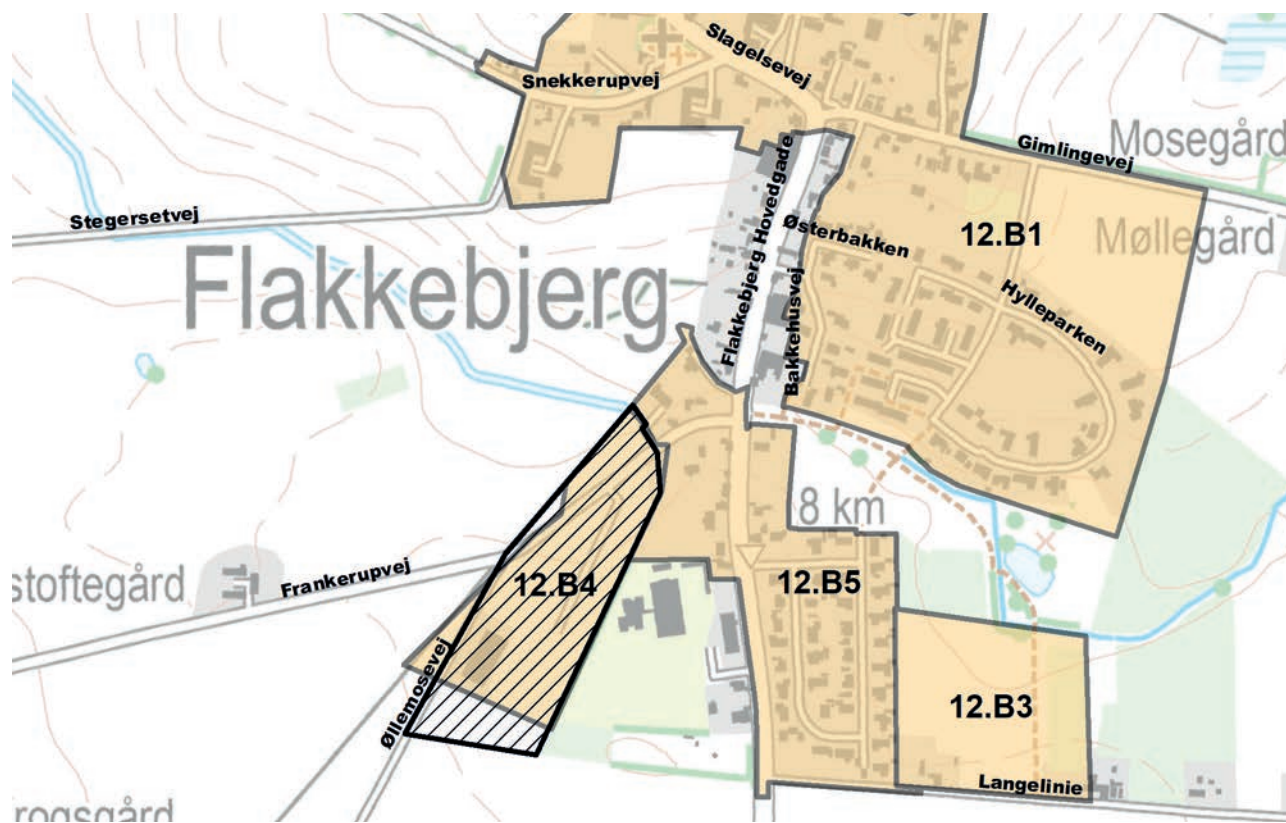
Du kan finde masser af gamle huse med sjæl og charme

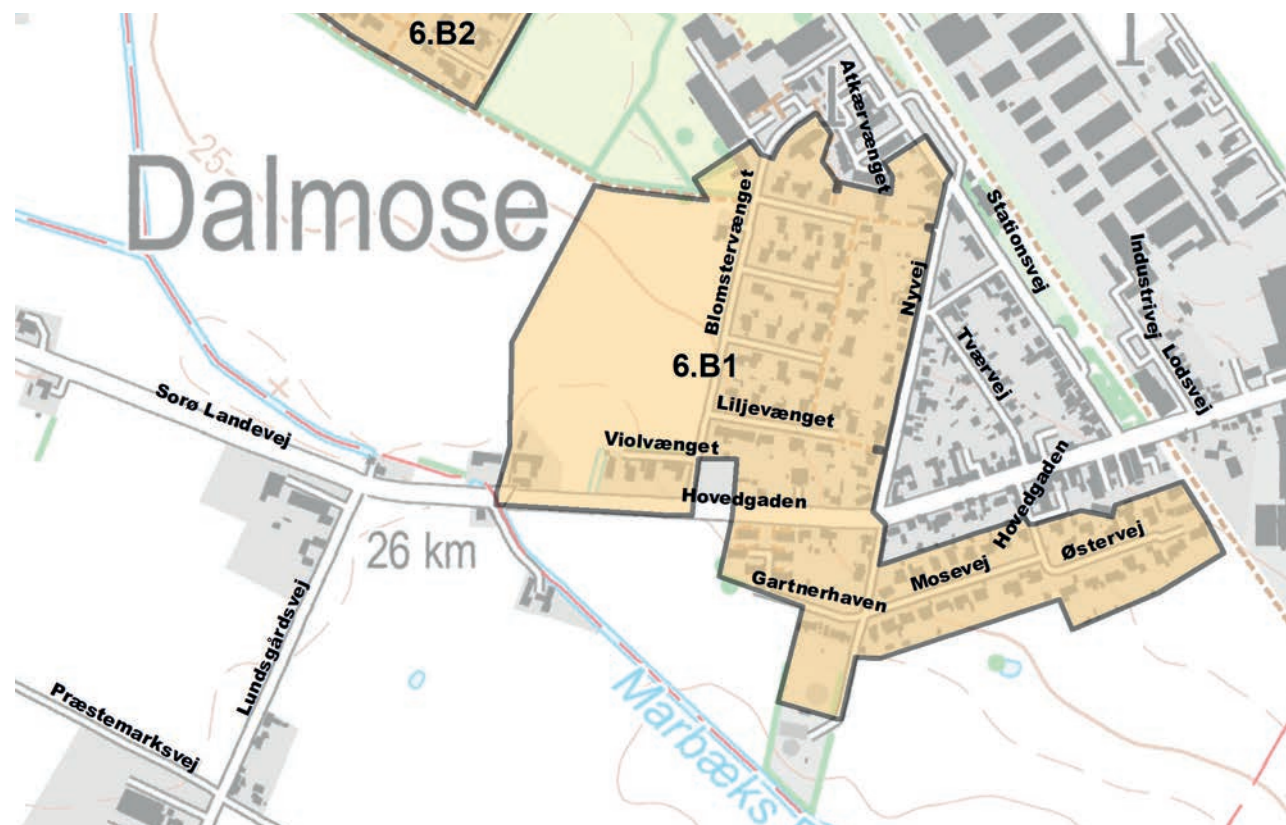
Her er nye udstykninger med mulighed for flot moderne byggeri

Eksempler på udpegede boligområder i Flakkebjerg og Dalmose

Vedtaget Lokalplan for boligområde ved Frankerupvej i Flakkebjerg

Kommuneplan 2017 for boligområde ved Blomstervænget i Dalmose

Interessen for bosætning i vores område afhænger af områdets faciliteter, aktiviteter og muligheder. Mange af de tematiske afsnit i denne LUP beskriver indsatsområderne og udgør derfor i høj grad en grundforudsætning for bosætning.

Vi ved, at tilflyttere til vores område hovedsagelig kommer fra Slagelse kommune og i mindre omfang fra områderne og byerne ind mod København. Mange tilflyttere er tiltrukket af priserne på boligerne, af lokal- og samfundenes faciliteter og af omgivelserne.

Efterspørgslen efter boliger hos ejendomsmæglerne ser ud til at være størst i Flakkebjerg og Dalmose områderne. Her findes institutioner, skoler og indkøbsmuligheder samt let adgang til offentlig transport til og fra Slagelse. Efterspørgslen i de mindre landsbyer og i landområderne er dog også i øjeblikket i en svag stigning.

Skoler og daginstitutioner er vitale aktiver, hvorimod forfaldne og dårligt vedligeholdte ejendomme, især langs hovedstrøg, sender negative signaler til potentielle tilflyttere. Vi ved, at disse ønsker at landsbyerne fremstår velholdte, hyggelige og charme fyldte.

- **Slagelse Kommunes undersøgelser peger på at potentielle tilflyttere prioriterer følgende værdier i området:**
- at man kan få mere bolig for pengene og dermed mere plads til familien
- at man kan finde billigere boliger og dermed have mere råd til andre ting i familien
- at der er bedre muligheder for life-work balance ved at bo i Slagelse kommune og mere tid til børnene
- at der er bedre fritidsmuligheder for børn og unge
- at fællesskabet mellem naboer og andre er bedre
- at dagligdagen ikke er så stresset og mere overskud til familien

God plads til leg

God plads til fordybelse

3.2. Projekter og handlingsplan

Markedsføring og understøttende handlinger

Vi vil arbejde med synliggørelse og markedsføring af vores områdes kvaliteter som bosætningsområde. Vi vil udarbejde foldere til ejendomsmæglere og andre interessenter samt aktivitetslister (på nettet og i opslag), der fremhæver de mange aktiviteter i området. Der fokuseres også på de områder, som egner sig til nyt boligbyggeri. "Fodsporet" vil være et vigtigt element i markedsføringen af området.

Samarbejdende institutioner

Skolerne skal bevares og understøttes både organisatorisk og kvalitetsmæssigt i det frie skolevalg. I den forbindelse vil vi støtte, at der arbejdes på et mere involverende og forpligtende samarbejde mellem skolerne. Der skal være integrerede dagtilbud som rummer vuggestue, børnehave, fritidshjem og klub samt kommunal dagpleje som efterspørges af tilflyttende børnefamilier.

Styrke og udbygge fællesskaberne

Vi vil iværksætte og understøtte aktiviteter til fremme af fællesskabet i landsbyerne, f.eks. ved at arrangere affaldsopsamling og landsbyrengøring med jævne intervaller – gerne kombineret med fællesspisning efter endt gerning. Dagligvareforretningerne i vores område skal også støttes og inddrages aktivt i aktiviteterne.

Charme, åbenhed og tryghed

Vi vil sikre, at vore landsbyer fremtræder som landsbyer forventes – udstråler charme, tryghed og åbenhed. Bl.a. ved at finde muligheder for at afhjælpe situationen med forfaldne og dårlige vedligeholdte ejendomme – især ved hovedstrøgene. Landsbyrådene kan – igen i samarbejde med Slagelse Kommune – sørge for f.eks. julebelysning og sommerbeplantninger

Gode boliger og faciliteter

Lokalrådene kan sammen og i de respektive landsbyer i Hashøj Sydøst være katalysator for at sætte en proces i gang omkring udvikling af nye boligområder. Lokalrådene kan gå i dialog med parterne, og f.eks. anskueliggøre de potentielle muligheder i denne del af Slagelse Kommune. I samarbejde med Slagelse Kommune skal vi også sørge for vedligeholdelse og udbygning af faciliteter på fællesområder, legepladser osv.

Gode transportmuligheder

Der skal arbejdes for en yderligere styrkelse af busforbindelserne. Der arbejdes med at synliggøre stisystemerne i landsbyerne og derigennem skabe muligheder for gående og cyklende trafik.

4. Børn og unge

På børne- og ungeområdet vil vi sikre et sundt, aktivt og trygt børne- og ungeliv, hvor vi får det bedste ud af de muligheder, der er i at vokse op på landet.

Vi vil give mulighed for, at børn og unge kan engagere sig i at udvikle tilbud og muligheder. Derved håber vi at bidrage til, at områdets børn og unge har lyst til at blive eller vende tilbage og etablere sig her efter endt uddannelse.

4.1. Hvad er det vi har?

På positivsiden har vi lokale miljøer, som er trygge, fordi alle kender hinanden. Vi oplever en forbundenhed, som er svær at opbygge i større bymiljøer.

Vi har en smuk natur, masser af plads og bygninger med potentiale for aktiviteter, ligesom vi har borgere, som føler en stærk tilknytning til området. Nogle steder er der meget aktiv frivilligkultur.

Vi har en stor gruppe unge mennesker, som er utrolig aktive og dyrker sport i de lokale idrætsforeninger og i Dalmose Hallen. Vi har desuden flere fine klub- og foreningstilbud, som er etableret og drives af lokale frivillige.

Vi har 2 skoledistrikter med meget aktive skolebestyrelser og dygtigt personale. De to skolers samarbejder om at højne kvaliteten i det samlede område skal yderligere styrkes.

Området har også udfordringer, idet der bl.a. mangler sammenhæng og samarbejde på tværs af de 6 landsbyer i området. Mange unge orienterer sig mere mod Slagelse end mod de tilbud, der ligger i nærområdet. Det kan også skyldes, at der er meget få arbejdspladser for unge i området.

Endelig kan det være svært at orientere sig om, hvad der sker i området, ligesom der mangler sikre trafikveje og busforbindelser.

Vi har nogle børn og unge, som er udfordrede socialt, og unge som ikke er stolte over deres hjemegn. Der mangler lokale tilbud, som rækker ud mod disse unge. I dag er der ikke et kommunalt ungetilbud. Det skal vi gøre noget ved!

Den lokale sportshal i Dalmose, er for både store og små

De dejlige naturoplevelser er altid tæt på

4.2. Projekter og handlingsplan

Sammenhængende ungetilbud til hele områdets unge

Vi ønsker, at man ikke blot fokuserer på dagtilbud indtil 6. klasse, men at man fokuserer på et samlet ungetilbud for unge helt op til 21 år. Vi ønsker et fælles hus for hele området og en fast tilknytning for de unge til et sted og dets personale gennem hele ungdommen. Det skal også styrke det forebyggende arbejde og den tidlige indsats for børn med særlige behov.

Dette skal kunne rumme børn og unge fra hele Hashøj Sydøst. Én større lokal forankret enhed giver flere muligheder og bedre økonomi. Flere børn giver flere voksne og det bliver sjovere for alle.

Overblik gennem app

Vi vil gerne have udviklet en app, som kan give alle, men jo særligt børn og unge, et hurtigt overblik over tilbud, muligheder og events i lokalområdet.

App'en skal udarbejdes i samarbejde med børn og unge, så den bliver brugervenlig og kan dét, som efterspørges af unge.

Der skal søges midler til projektet, som med fordel kan laves i samarbejde med relevante uddannelsesinstitutioner.

Multihal, "Ungeren"

Vi vil gerne etablere en multihal, hvor der kan foregå mange forskelligartede aktiviteter, med fokus på det, som idrætsforeningerne ikke rummer. Eksempelvis motor- og knallertværksted, parkour/skating, iværksætterværksted, øvelokale til musik, E-sport, drive-in bio, matchmaking mellem erhverv og ungdom m.m. Huset skal også kunne samle de udfordrede børn og unge op, så de også bliver en del af forpligtigende fællesskaber.

Huset kunne organiseres under ungdomsskolen, men skal i høj grad drives af de unge og med frivillige kræfter.

Naturlegeplads og lejrskoletilbud

Vi vil også gerne etablere en naturlegeplads med cykelcrossbane, skaterbane mm ved Stationsvej i Dalmose.

Den kan kobles sammen med et lejrskoletilbud langs Fodsporet, som kan benytte de mange aktivitetstyper, der er knyttet til området.

Det vil kræve, at der bliver etableret overnatningsmuligheder med toilet/bad, og her kan et vandrehjemsprojekt på Atkærcentret være et godt alternativ.

Events

Vi vil gerne afholde events målrettet de unge, en ungefestival, som ud over musik også har en række aktiviteter og debatter, de unge kan samles om. De skal være med til at styrke stoltheden over vores område og sætte fokus på, at der også kan foregå kulturelle begivenheder i landdistrikterne.

5. Natur og turisme

Vi vil skabe endnu større sammenhæng mellem Fodsporet og de omkringliggende landsbyområder. Med Fodsporet som udgangspunkt vil vi skabe "en gateway" til sydvestsjællandske kultur- og naturoplevelser.

5.1. Hvad er det vi har?

Vi har en robust natur, der tåler leg og læring. Vi har kulturhistoriske seværdigheder, der fortjener at blive set og oplevet lige omkring os. Det fylder os med godt humør og er et af de elementer, som vi borgere sætter pris på.

Vores natur tiltrækker de turister, der kan lide at være i og leve med naturen. De kan øge omsætning i de små og mellemstore gårdbutikker og erhverv, hvis vi kan skabe sammenhængende ledelinjer fra fx Fodsporet og ud til butikker, gårdbutikker og andre småerhverv. Turisterne, specielt udenlandske turister, søger de små positive oplevelser og fortællinger, som vi har så mange af i vores område. Vi skal blive bedre til at vise det frem.

Udfordringen er, at vi mangler sammenhæng, skiltning, synlighed og flere aktivitetsområder, så både unge og ældre samt lokale og turister kan finde vej til vores kultur- og naturoplevelser. Vi har en robust natur, hvor man ikke skal være bange for at slippe selv en skoleklasse løs. Det betyder, at der er mange gode muligheder for oplevelser i naturen, hvad enten vi går på jagt, cykler, går eller løber – selv stjernerne kan vi se.

5.2. Projekter og handlingsplan

Vejvisning til gårdbutikker, attraktioner og naturoplevelser

Vejvisning og bedre stisystemer fra Fodsporet til nærtliggende kultur- og naturoplevelser skal etableres til bl.a. Halkevad Mindelund, Lindes Å, Kanehøj Mølle, som alle ligger helt tæt på. Det er også vigtigt, at stierne i området forbindes til andre stier, der rækker videre ud til andre oplevelser.

Vi vil også arbejde for vejvisning til kultur- og naturoplevelser i cykelafstand fra Fodsporet. Det vil være oplagt med vejvisning og en lille intro til øerne, Omø og Agersø i Slagelse kommune, eller til Tystrup/Bavelse søerne og naturområder mod nord - for at skabe bedre sammenhæng i et lidt større perspektiv.

De mange mindre butikker og erhverv, som præger landdistrikterne i Sydvestsjælland, skal have mulighed for ensartet skiltehenvisning/vejvisning. Fx gårdbutikker der producerer fødevarer, som er lokale, eller "Bed and Breakfast".

For at undgå en skilteskov på Fodsporet, foreslår vi, at man f.eks. laver et design på infotavler, som er placeret strategiske steder langs sporet. Ved stikveje, vejoverskæringer osv. placeres der blot retningskilte med navne på kultur- og naturoplevelser, samt ved andet f.eks. bare "bed and breakfast", "gårdbutik" eller lignende.

Udvikle områderne omkring Fodsporet

Vi vil fortsat arbejde for en udvikling af områderne omkring Fodsporet i samarbejde med Slagelse og Næstved kommuner samt Naturstyrelsen. Stier mellem Fodsporet og nærliggende kultur- og naturoplevelser er en del af dette.

Fodsporet

Fodsporet er en natursti, som er anlagt på den nedlagte jernbanestrækning mellem Slagelse-Næstved og Dalmose-Skælskør.

Link: <https://www.slagelse.dk/borger/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/stier-og-spor/fodsporet-cykel-og-vandresti>; <http://www.fodsporet.dk/>

Fodsporet kan bruges af alle

Fodsporet indgår som en rundtur fra Korsør til Skælskør via Østersøruten N8, fra Skælskør til Slagelse Via fodsporet og igen til Korsør af N6 - Kbh-Esbjerg ruten. Der arbejdes på at udvikle et cykelrutekort for den samlede destination (Kalundborg, Sorø og Slagelse). Dette forventes først i 2019 og her indgår Fodsporet.

Fodsporet har potentiale til en attraktion i forhold til Kyst & Naturturisme, Visit Vestsjælland og også Dansk Cykelturisme bruger Fodsporet i sin fortællinger for området. Udbygning af attraktionen med tilknyttede tilbud vil give yderligere mulighed for at profilere sig i denne forbindelse.

Fodsporet er også en god facilitet i forhold til Slagelse Kommunes idrætspolitik, hvor der bl.a. er etableret en intervalbane (Slagelse), afholdt "Fodsporet on wheels" med skatere i 2 år og også andre motionsoplevelser. Her kan Dalmose rigtig fint være base for lignende events.

Lige så vigtigt er det, at vi skal skabe flere områder, hvor unge som ældre kan mødes og være aktive, og hvor nye relationer kan skabes. Vi kan bl.a. udnytte Fodsporets unikke mulighed for at samle mennesker og gøre strækningen endnu mere interessant ved at skabe liv på de gamle stations- og perronområder. Her kan man med fordel gøre arealerne mere åbne og tænke i kreative brugsmuligheder, f.eks. ved at lave aktivitetsbaner, madpakkehuse, vandposter, rekreative arealer og andet. Så vil endnu flere turister og beboere blive motiveret til at tage ophold og få gode oplevelser og større kendskab til området.

Cykeludlejning

Som beboere med Fodsporet i baghaven oplever vi, at folk også kommer langvejs fra for at opleve det unikke spor. Ofte kommer de med biler med cykler bagpå, parkerer bilen på f.eks. grusparkeringen i Dalmose og cykler den ene eller anden vej - og så retur. Der må skabes muligheder for, at folk kan komme med offentlig transport til en af de byer, som ligger op ad Fodsporet. Her kan de leje en cykel, som skal kunne afleveres samme sted eller måske sættes i en af de cykeludlejningsparkeringer, man kunne etablere langs Fodsporet. Man kunne også etablere cykeludlejningsparkeringer i Slagelse, Næstved, Skælskør og Dalmose. Så havde man yderpunkterne og midtpunktet og mulighed for offentlig transport til og fra. Ultimativt et system i lighed med www.bycyklen.dk i København.

Vandrehjem i Atkærcentret

Flere overnatningsmuligheder langs Fodsporet, som ikke "kun" er shelters vil hjælpe potentialet for turisme på vej. Flere "vandrehjemskoncepter" og "bed and breakfast". I Dalmose arbejdes konkret med tanker om vandrehjem i 10 tomme, men solide og velholdte lejligheder på Atkærcentret i Dalmose, som tidligere har været anvendt som ældreboliger. Hver lejlighed indeholder 2 værelser og te-køkken. Hertil er fællesarealer og fælleskøkken.

Når Fodsporet fejrer fødselsdag foregår det under stor festivitas i Dalmose.

6. Erhverv

Der er etableret en forening med det formål, at synliggøre erhvervslivet i området, gøre det kendt og attraktivt, samt skabe synergi mellem virksomhederne. Der iværksættes aktiviteter, der kan tiltrække virksomhederne og deres medarbejdere.

6.1. Hvad er det vi har?

Erhvervet i Hashøj Sydøst består af mange små og mindre virksomheder, der lever hver sit liv. Den synergi og sammenhængskraft, der kunne udvikles i området, ved at virksomhederne kendte hinanden og brugte hinanden, er stort set ikke til stede. Den synergi der kunne ligge i, at en produktionsvirksomhed kender og bruger servicevirksomheder (revisor, IT, mv) og omvendt, vil have en positiv udvikling for området, ligesom en mulighed for at "brande" områdets virksomheder, vil have en effekt for alle.

Erhvervslivet i Hashøjområdet består af mere end 300 registrerede virksomheder heraf især

- Produktionsvirksomheder
- Håndværksmestre (bl.a. VVS, Smede, tømrer/snedker, EL)
- Servicefag (bl.a. IT, revisorer, konsulenter, terapeuter)
- Landbrug og dertil knyttede virksomheder
- Detailhandel, nethandel

6.2. Projekter og handlingsplan

Opsøge og opbygge netværk

Vi vil arbejde på at få virksomhederne i området synliggjort og tilsluttet foreningen.

Vi vil skabe en synergi og opbygge netværk mellem virksomhederne i lokalområdet, og gennem netværksmøder, besøg hos hinanden, mv. udvikle en form for fællesskab.

Udvikling og fælles projekter

Udvikling af foreningen skal ske gennem regelmæssige medlemsmøder om aktuelle emner, foredrag, mv.

Man kan følge de skiftende årstider, når man bor på landet

Det kræver en indsats for at få flere medlemmer i foreningen og dermed kontingent til at drive foreningen. Så vil vi kunne tilbyde forskellige arrangementer med focus på udvikling.

Vi vil iværksætte udviklingsprojekter, hvor og når det er relevant for en flerhed af medlemmerne.

Fællesskab om udbud

Arbejde på forskellige modeller for at virksomheder kan arbejde sammen om deltagelse i udbud på større projekter.

7. Infrastruktur

Vi vil arbejde for, at tilgængeligheden til de enkelte landsbyer fortsat forbedres, så det er muligt for alle - hvad enten de er skoleelever eller ældre - at komme til og fra landsbyen. Vi vil også arbejde for at iværksætte trafiksikringsforanstaltninger, der medvirker til at nedsætte hastighed, samt undgå tung lastvognstrafik gennem landsbyerne.

7.1. Hvad er det vi har

Infrastrukturen er et væsentlig parameter for udvikling i landområderne.

Vi har en infrastruktur, som mangler sammenhæng, både i forhold til dækning og koordination.

Vi er i dialog med Slagelse Kommune om, hvilke andre muligheder, der er for fortsat at udvikle gode skoleveje m.m.

I forhold til bustrafikken har der også i mange år været et behov for at få revideret planerne, så bustiderne hang bedre sammen med skolerne og pendlernes behov.

Det er ikke et område, der ændrer sig fra den ene dag til den anden, men dialogen med myndighederne har dog betydet, at der allerede i processen er sket nogle ændringer. Det er den dialog, der skal fortsættes.

I forhold til trafiksikkerhed er der f.eks. kommet mere fokus på trafiksikkerheden på Slagelsevej specielt ved Sludstrup, Flakkebjerg Efterskole og Flakkebjerg Skole. På Flakkebjerg Skole er der i 2017 gennemført forbedrende tiltag, ligesom der også er tanker om at gennemføre tiltag ved Flakkebjerg Efterskole.

Efter dialog med lokalråd, landsbyråd og skoler har Slagelse Kommune ændret bustrafikken. Formålet er at styrke buskørslen mellem Slagelse og Dalmose til gavn for hovedparten af området. Et vigtigt mål er også at tilpasse de relevante busser i større grad til den enkelte skoles behov.

Trafiksikkerhedsplan fra Slagelse Kommune 2016-2020 sætter rammerne og prioriteringen af det trafiksikkerhedsfremmende arbejde.

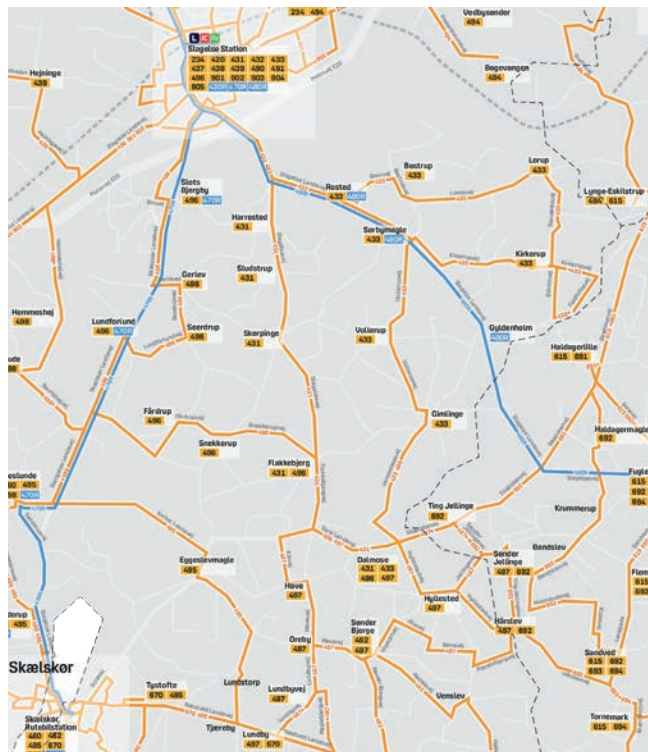
Planen tager afsæt i de politiregistrerede trafikuheld for de sidste fem år (2010-2014), samt de borgerindberettede problemsteder og ønsker til forbedret trafiksikkerhed kommunen har modtaget de sidste år. Antallet af uheld på kommunevejene svinger fra år til år i udpegningsperioden. I gennemsnit er der sket 200 uheld om året på kommunevejene og de private fællesveje. 36 personer er i gennemsnit kommet tilskade på disse veje.

Målsætningen er en halvering af antallet af personskadeulykker og personskader på kommunevejene i Slagelse Kommune 2020 i forhold til 2010, svarende til max. 18 tilskadekomne personer i 2020. Trafiksikkerhedsplanen har fokus på, hvor vejtekniske foranstaltninger kan gøre en forskel, men også i høj grad hvor ændret adfærd i trafikken kan flytte "bjergene" og gøre vejnettet i Slagelse mere trafiksikkert og trygt at færdes på. Trafiksikkerhed er et fælles ansvar.

Busserne 431, 470R og 480R er grundstammen i områdets busstrafik. De giver mulighed for at komme til og fra området på alle ugens dage hele året. På skoledage suppleres der med busserne 433, 496 og 497. De vil give flest mulige skoleelever forbindelse til og fra skolen i deres distrikt. Herudover vil busserne i mindre omfang give pendlere mulighed for at komme til og fra Slagelse ved buskift til 431, 470R eller 480R. Desuden får bus 495 nye afgange direkte mellem Eggeslevmagle og Skælskør morgen og eftermiddag.

Det er dog ikke kun trafiksikkerheden og busforbindelse der godt kan gøres bedre men også vores mobilnet og bredbåndsforbindelse er der en række områder hvor dækningen i dag ikke er god nok.

7.2. Projekter og handlingsplan

Sikker transport

Vi vil arbejde for sikker transport til og fra skoler, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser. Det gælder inden for området såvel som udenfor, herunder også regelmæssig stabil kørsel på tidspunkter, hvor behovet er størst. Det drejer sig typisk om kørsel til skole og arbejde, fritids- og sports aktiviteter, samt til kulturelle aktiviteter.

God dækning på mobil og bredbånd

Vi skal også have stabile telefonforbindelser og højhastighedsinternet, som er nødvendige for at sikre livet på landet.

Forbindelser på tværs af kommunegrænsen

Vi vil arbejde for forbindelse mellem købstæder også på tværs af kommunegrænser f.eks. forbindelse mellem Skælskør og Fuglebjerg. Vi ønsker også "buslommer" med plads til cykler og knallerter.

Cyklen med på bussen

Busserne skal også kunne tage cykler med, for det kan være, man kun kan komme videre på cykel. Så kan man også bruge cyklerne til ture for eleverne på skolerne.

Deletransport

Vi vil gerne fremme delekoncepter omkring transport. Folk hjælper allerede hinanden, men disse fællesskaber kan sættes mere i system f.eks. via en Facebookgruppe.

EFTERSKRIFT - Borgernes visioner er udgangspunktet

I Slagelse Kommune er der politisk og administrativt et stort ønske om at understøtte udviklingen i landdistrikterne. Der er derfor igangsat mange initiativer, der samlet set skal bidrage til en positiv udvikling. Udviklingen kan ske på mange måder, men vigtigst af alt skal udgangspunktet altid være borgernes ønsker og behov samt landdistrikternes uudnyttede potentialer. Der skal ligeledes hele tiden skeles til lovgivningens rammer, og hvordan de på bedste vis kan udnyttes og udfordres.

En Lokal Udviklings Plan (LUP) er borgernes udviklingsplan. LUP'en er en samling af borgernes ønsker, idéer og temaer for områdets udvikling – den bygger med andre ord på borgernes vision og drømme. Planen udgør en vigtig funktion som ledestjerne for lokalområdet og Slagelse kommune, når der skal træffes beslutninger og sættes nye projekter i gang.

Også Slagelse Kommune vil have glæde af LUP'en. Slagelse Kommune anerkender det lokale arbejde og engagement. LUP'en er relevant og inspirerer til det fremtidige arbejde med den strategiske og langsigtede udvikling samt med prioritering af de kommunale midler.

Det er ikke alle forslag og ønsker i LUP'en, som umiddelbart vil kunne realiseres. Men alle forslag indgår i processen med at prioritere projekter og initiativer i forhold til de økonomiske midler. Derudover vil der være forslag, som kræver godkendelse fra andre myndigheder end Slagelse Kommune, inden de eventuelt kan sættes i værk.

Den aktuelle LUP er et resultat af en længere proces, hvor lokalrådets repræsentanter, institutioner og øvrige borgere har samarbejdet om at formulere visioner og ønsker for området. Slagelse Kommune har bistået ved faciliteringen af processen og med at levere fakta om området.

For Slagelse Kommune er det vigtigt, at udviklingen i landdistrikterne sker i tæt samarbejde med repræsentative organer som lokalråd, landsbyråd, beboerforeninger, sogneforeninger samt med eventuelle sammenslutninger af disse. Det er samtidigt vigtigt, at alle øvrige borgere i områderne har haft mulighed for at bidrage til LUP'en med deres idéer og forslag.

En stor tak for indsatsen til alle involverede. Vi håber, at engagementet må fortsætte til glæde og gavn for alle borgere i Slagelse Kommune. Det er vores forhåbning, at denne indsats vil være med til at skabe blomstrende lokalområder og gøre det endnu mere attraktivt for nye borgere at flytte til vores landdistrikter.